

Готовність педагога Нової української школи до змін

Швень Ярослава Леонідівна,
кандидат психологічних наук,
доцент кафедри філософії і
освіти дорослих ДВНЗ
"Університет менеджменту
освіти"

*«У світі немає
нічого
постійного,
окрім
непостійності»
Джонатан
Свіфт*

«Світ вступив в історичний етап розвитку, однією з головних характерних рис якого є зміни, але зміни, що докорінно відрізняються від тих, що відбувалися в минулому...». «Їм притаманні три особливості. Вони неперервні, стійкі; вони стрімкі і характеризуються тенденцією до прискорення і вони стосуються всієї планети та практично всіх галузей і умов діяльності й життя людини і суспільства»

**ЮНЕСКО. Всемирная конференция по высшему образованию (1998 ; Париж). На пути к «Повестке дня на XXI век» в области высшего образования : Проблемы и задачи грядущего XXI века в свете региональных конференций : Раб. док. –Париж : ЮНЕСКО, 1998. – С. 1.*

- У колективній монографії вітчизняних науковців В. П. Андрущенко, І. А. Зязюна, В. Г. Кременя *«Неперервна професійна освіта: філософія, педагогічні парадигми, прогноз»* зазначається: *«Людство вступає в час постійних змін. Здатність сприймати зміни і творити їх – це найважливіша характеристика способу життя людини у ХХ ст. Ми маємо готувати людину, здатну до сприйняття і творення змін, аби вона відчула, зрозуміла, сприйняла оту інноваційність в суспільстві. Ми ввійшли в період, коли зміна ідей, технологій, знань відбувається швидше, ніж зміна поколінь. І це зумовлює нові завдання у розвитку освіти»*.
- Відповідно, вчені вважають, що сама освіта повинна набути інноваційного характеру, має постійно змінюватися і формувати людину, здатну до **постійного сприйняття змін** впродовж життя (когнітивна, емоційна, мотиваційна, діяльнісна гнучкість).

Наукові актуалітети

Концепція "Нова українська школа" і сучасні ВИКЛИКИ

Освіта має бути випереджальною, передбачаючи появу нових суспільних потреб, гнучкою та індивідуалізованою за змістом і технологіями, щоб відповідати сучасним тенденціям. І звичайно вона має готувати людину до життя у світі, що постійно оновлюється, сприяти розвитку інноваційності самої особистості.

А це не реально, якщо сама освіта не стане інноваційною за своїм характером, не буде постійно оновлюватись, удосконалюватись. І сьогодні передовими стають ті світові системи освіти, що відповідають критерію інноваційності - саме ці ціннісні орієнтації і закладені в Концепції "Нова українська школа".

Саме тому підготовка педагогів до змін в освітньому процесі є актуальним завданням сучасної формальної, неформальної та інформальної освіти.

ГОТОВНІСТЬ

- "підготувати – зробити щось для організації, навчити, дати необхідні знання»,
- «ГОТОВНІСТЬ – стан, за якого все зроблено, все готове

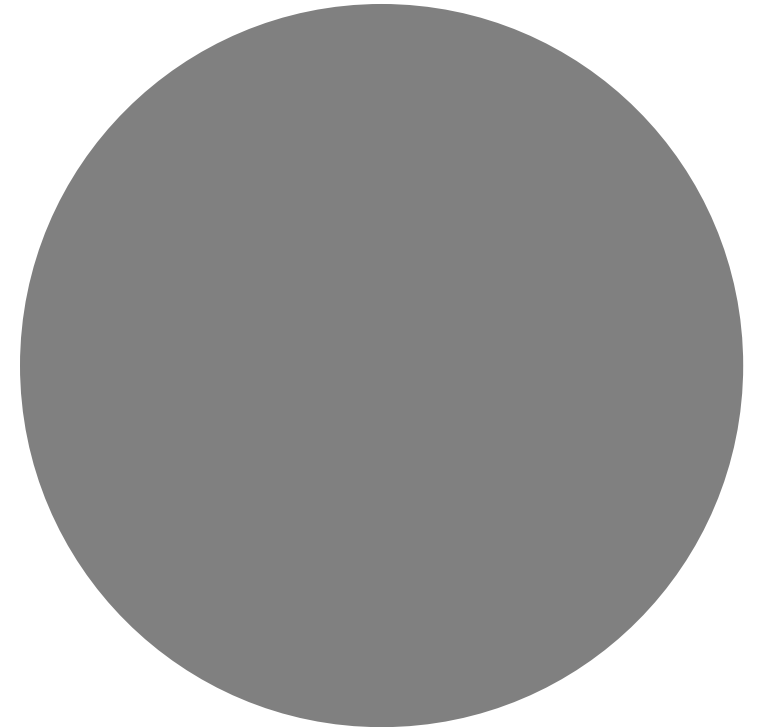
Види ГОТОВНОСТІ

функціональний – розгляд готовності як певного психічного стану, умови успішності виконання діяльності, в якому значущу роль відіграє установка до діяльності (Є. С. Кузьмін, Н. Д. Левітов, В. М. Мясищев, Л. С. Нерсесян, Д. М. Узнадзе);

особистісний – розгляд готовності як особистісного утворення, інтегративної властивості особистості, що забезпечує ефективність діяльності (В. О. Крутецький, К. К. Платонов, М. І. Дьяченко, І. О. Зимня, Л. О. Кандибович, В. О. Сластьонін).

- У контексті особистісного напрямку, **готовність до змін педагога** можна розглядати як інтегральне особистісне утворення, що складається з сукупності взаємопов'язаних інноваційних властивостей, що забезпечують успішну професійно-педагогічну діяльність.

Готовність до змін

Пізнавальний компонент готовності педагогів Нової української школи до змін:

- Обізнаність педагога відносно сутності, особливостей професійно-педагогічної діяльності у відповідності до засад Концепції "Нова українська школа", знання сучасних інноваційних змін в освіті, інноваційних технологій навчання, особистісних вимог до реалізації інноваційної діяльності.

Мотиваційний компонент готовності педагогів Нової української школи до змін:

- Ставлення педагога Нової української школи до інноваційної діяльності в освіті, до впровадження інноваційних засад Нової української школи – виявляється через підтримку інноваційних процесів в освіті, орієнтацію на інноваційний пошук у всіх аспектах освітньої діяльності, прагнення педагога до створення й використання нового, саморозвитку і самовдосконалення.

Поведінковий компонент готовності педагогів Нової української школи до змін:

- Активний прояв ресурсного потенціалу педагога Нової української школи в професійній діяльності - проявляється через зайняття активної особистісної позиції у реалізації професійно-ресурсних пошуків, визнання переважної ролі внутрішніх чинників, самостійне ініціювання інноваційної активності, сприяння реалізації інновацій у зовнішньому середовищі Нової української школи.

Особистісний компонент готовності педагогів Нової української школи до змін

- Наявність в педагога Нової української школи особистісних властивостей, що сприяють досягання бажаних результатів в професійно-педагогічній діяльності (професійно значущі творчі якості, ризикованість, винахідливість, експерименти, когнітивна та емоційна гнучкість і, що важливо, - отримання задоволення від професійно-педагогічної діяльності).

Шляхи готовності сучасного педагога Нової української школи до змін:

усвідомлення педагогами свого власного професійно-особистісного потенціалу, відмова від консерватизму, прийняття активної професійної позиції, активний вплив на оточуючі умови (професійне самопізнання в системі інформальної освіти);

освітня політика – пропагування інноваційної педагогічної діяльності, заохочення інновацій, підтримка інноваційних пошуків з боку керівних інституцій освіти (проекти, педагогічні стартапи тощо);

введення відповідної тематики в зміст формальної і неформальної освіти, приділення достатньої уваги розвитку всіх компонентів готовності особистості педагога до інноваційної діяльності.

Діагностика

Діагностика діяльнісної
мотиваційної структури (К.Замфір)

Самооцінка професійно-
педагогічної мотивації

Діагностика мотиваційно-
педагогічних переваг (П.Торранс)

Діагностика
особистісної конкурентноздатності

Вивчення пізнавальних утруднень
(зовнішні утруднення, утруднення
індивідуального типу,
особистісна спрямованість у
подоланні утруднень)

Діагностика парціальної
спрямованості особистості вчителя
(спрямованість на предмет,
організованість, інтелігентність,
мотивація схвалення,
товариськість)

Резюме

- Сучасний світ є змінним за своїм характером і потребує від людини бути готовою до постійних змін. Це визначає відповідну вимогу до освіти – готувати людину до життя у змінному суспільстві.
- Для реалізації цього завдання сама освіта має бути змінною та інноваційною. У сучасній освіті відбувається низка трансформаційних змін, що стосується всіх компонентів освітньої системи – цільового, змістового, технологічного та контрольного-оцінного.
- Найвагомим чинником успішності здійснюваних модернізацій виступає вдосконалення взаємовідносин між основними суб'єктами освітнього процесу. Особливо вагомим стає особистісна готовність педагога до змін.